

ШТА ЈЕ АСКЕТИЗАМ?

[Српски – Serbian – صربي]

Ахмед Ферид

Ревизија и обрада:

Ирфан Клица

Амра Дацић

Љубица Јовановић

Фејзо Радончић

2015 - 1436

IslamHouse.com

﴿ ما هو الزهد؟ ﴾

« باللغة الصربية »

أحمد فريد

مراجعة :

عرفان كليسا

عمرة داتسيتش

يوفانو فيتس ليوبيتسا

فيزو رادوتشيش

2015 - 1436

IslamHouse.com

АСКЕТИЗАМ (ЗУХД)

Аскетизам је одрицање, обуздавање жеље према нечему и усмеравање према ономе што је боље од тога. Чинећи то, човек спознаје да је оно што напушта безвредно и да, као такво, не заслужује његову пажњу. На тај начин, он спознаје да је оно што је код Бога трајно, да је онај свет бољи и трајнији од овог, као што је драгуљ бољи од леда, јер је овај свет попут коцке леда остављене на сунцу, од кога ће се истопити и нестати, за разлику од оног света који се, као скупоцени драгуљ, неће истопити и нестати. У оној мери у којој је човек свестан разлике између овог и оног света, јача његова жеља да овај свет жртвује, у замену за онај свет. Узвишени Бог, на више места у Кур'ану, хвали зухд и одрицање од овог света, а куди онога ко му је привржен. Узвишени, тако, каже:

Али, ви више живот на овом свету волите, а онај свет је бољи и вечан је. (Кур'ан, Свевишњи, 16-17)

Они се радују животу на овом свету, а живот на овом свету према оном само је пролазно уживање. (Кур'ан, Гром, 26)

Живот на овом свету није ништа друго до забава и игра, а само онај свет је - живот, када би само они знали. (Кур'ан, Паук, 64)

Уистину ви овај пролазни свет волите, а о оном другом бригу не водите. (Кур'ан, Смак света, 20-21)

Ви желите пролазна добра овог света, а Бог жели онај свет. (Кур'ан, Плен, 67)

Казујући о вернику из фараоновог народа, Узвишени наводи да је он свом народу рекао:

О народе мој, живот на овом свету само је пролазно уживање, а онај свет је, заиста, Кућа вечна. (Кур'ан, Верник, 39).

И Божији Посланик, нека је над њим спас и мир, овај свет је описао ништавним. Тако се од Џабира, нека је Бог задовољан са њим, пренеси: "Да се Божији Посланик, нека је над њим мир, окружен светом, пролазећи поред пијаци, зауставио поред

мртвог ћулавог јарца, узео га за уво и упитао: 'Има ли ко од вас да би за ово дао сребрењак (дирхем)?' - Па су рекли: 'Све да је и наше, не би знали шта ћемо са њим. 'Затим је, поново, упитао: 'Да ли би волели да је ваш?' - Па су одговорили: 'Тако нам Бога, и да је жив, а не мртав, био би под маном, јер је ћулав.' На то им је он рекао: 'Тако ми Бога, овај свет код Бога је мање вредан, него што код вас вреди овај (јарац).'

Од Ел-Мустеврида б. Шеддада, Бог био задовољан њиме, се преноси да је Божији Посланик, нека је над њим мир, рекао: "Овај свет наспрам оног света само је као када неко од вас умочи прст у море, па погледа шта му је на њему од мора остало."

Од Сехла б. Са'да, Бог био задовољан њиме, се преноси да је Божији Посланик, нека је над њим мир, рекао: "Да овај свет код Бога вреди колико крило комарца, од њега невернику не би дао да окуси ни колико је гутљај воде."

Божији Посланик, нека је над њим мир, стално је упозоравао на опасност од завођења овим светом. Тако се од Ебу Се'ида ел-Худрија, Бог био задовољан њиме, преноси да је Божији Посланик, нека је над њим мир, рекао: "Овај свет који вам је Бог у наслеђе

дао, је, заиста, слadak и леп (зелен) да би Бог видео какви ћете бити. Зато се чувајте овог света и жена!"

Од Ебу Хурејре, Бог био задовољан њиме, се преноси да је рекао: "Чуо сам Божијег Посланика, нека је над њим спас и мир, када је рекао: 'Овај свет и оно што је на њему су проклети, осим сећања на Бога, и онога што упућује на то, ученог човека и онога ко се посвети учењу.'" Коментаришући овај хадис Албани каже да се под овим светом овде мисли на све оно што човека окупира и одвраћа од сећања на Узвишеног Бога.

Како је живео Божији Посланик, нека је мир над њим?

Веровесник, нека је над њим спас и мир, живео је крајње скромним животом, максимално се сустезући од овог света и свдећи коришћење његових благодати на најмању могућу меру. Можда ће неко рећи да је тако чинио зато што је располагао са ограниченим средствима за живот? Ми на то одговарамо чињеницом да је Узвишени Бог Своме Веровеснику, нека је над њим мир, као најодабранијем и најдражем створењу, сигурно, за

њега дао и најодабраније прилике за живот. Зато се Ибн Омер, Бог био задовољан њиме, тако верно угледао на Посланика, нека је над њим спас и мир, и након што се Ислам, Божијом помоћи, на све стране проширио, одакле се на Арапски полуоток са свих страна сливало огромно богатство, усталом, такав је пре њега, био и његов отац Омер, Бог био задовољан њиме.

Каква је била храна Божијег Посланика, нека је мир над њим?

Од Ен-Ну'мана б. Бешира, Бог био задовољан њиме, се преноси да је рекао: "Присећајући се каква је несташница била погодила свет, Омер б. ел-Хаттаб је, једном приликом, рекао: 'Гледао сам како се Божији Посланик, нека је над њим спас и мир, цео дан превија од глади, не могавши наћи ни најслабију врсту хурми како би утолио глад."

Од 'Аише, Бог био задовољан њоме, се преноси да је рекла: "Божији Посланик, нека је мир над њим, је умро, а да се Мухамедова деца, два дана узастопно, никада нису најела јечмовог хлеба."

Од Енеса, Бог био задовољан њиме, се преноси да је рекао: "Веровесник, нека је мир над њим, је умро, а да никада није сео да једе за трpezом, нити се најео хлеба - сомунa."¹

Од Урве се преноси да му је 'Аиша, Бог био задовољан њоме, једном приликом рекла: "Сестрићу мој, тако ми Бога, знали смо дочекати и испратити један, два и три млада месеца, у два месеца дана, а да се у Посланиковој, нека је мир над њим, кући не би наложила ватра." Упитао сам: "Тетка, шта сте онда јели?" - Па ми је она одговорила: "Хурме и воду, с тим што је Божији Посланик, нека је мир над њим,

¹ Коментаришући овај хадис, Ибн Беттал каже: "То што Божији Посланик, нека је мир над њим, није јео за трpezом и што није јео хлеб - сомун, било је његово добровољно избегавање благодати овога света из жеље за благодатима онога, вечног света. Што се, пак, иметка тиче и њега је похвално трошити у оно зашта ће се бити награђено на оном свету. Међутим, он Божијем Посланику, нека је мир над њим, у том погледу, није био потребан. Укратко, овај хадис не говори да је сиромаштво боље од богатства, већ да је задовољство са оним што се има и скромност боља од претераног наслађивања са благодатима овога света."

имао комшије Енсарије које су имале камиле - музаре, па су му слале млека које нам је он давао да пијемо."

Каква је била одећа Божијег Посланика, нека је мир над њим?

Од Ебу Бурде б. Ебу Мусаа ел-Еш'арије, Бог био задовољан њиме, се преноси да је рекао: "Аиша је пред нас изнела искрпљену хаљину и огртач од грубог сукна и рекла: 'Божијег Посланика, нека је мир над њим, обученог у ово двоје затекла је смрт.'"

Каква је била постеља Божијег Посланика, нека је мир над њим?

Од Аише, Бог био задовољан њоме, се преноси да је рекла: "Постеља на којој је спавао Божији Посланик, нека је мир над њим, била је кожаца напуњена сувом травом."

Како су живели другови Посланика, Бог био задовољан њима?

Из живота другова, Бог био задовољан њима, најбоље генерације ове Заједнице - Умета, који је опет најбољи народ који се икада појавио, види се да су живели крајње скромно и да су од овосветских благодати узимали само онолико колико им је било најнужније.

Од Фудале б. Убејда, Бог био задовољан њиме, се преноси да су, док би клањали иза Божијег Посланика, нека је над њим спас и мир, поједини сиромаси који су се окупљали на софама испред џамије, од глади, током молитве, знали падати на земљу, тако да су им бедуини знали говорити да су лудаци, а Божији Посланик, нека је над њим спас и мир, када би завршио молитву, знао се окренути према њима и рећи: "Да знате каква вас награда код Бога чека, пожелели бисте да сте још сиромашнији и у још већој нужди."

Од Мухаммеда б. Ширина се преноси да је рекао: "Били смо код Ебу Хурејре, Бог био задовољан њиме, који је на себи носио две хаљине окићене ресама од лана, па се са једном од њих обрисао (осекнуо) и рекао: 'Ах, ах! Ебу Хурејре се осече о ланену хаљину, а сећам се како сам од глади некада падао у несвест, између минбера Божијег Посланика,

нека је мир над њим, и Аишине собе, и како ми пролазник прилази и ставља своју ногу на врат, мислећи да сам лудак, а нисам био, него сам од глади падао у несвест."

Од Енеса, Бог био задовољан њиме, се преноси да је рекао: "Видео сам да Омер, као владар правоверних, на својој одећи, на раменима носи три закрпе једну преко друге."

Степени зухда

Први степен зухда је да се човек на овом свету држи скромно, иако је жељан његових благодати, осећајући да му је срце и даље њима привржено и душа прохтевна, али им се, и поред свега, настоји одупрети. То је онај ко се труди да буде захид.

Други степен зухда је да човек презриво гледа на благодати које му се души прохтевају и добровољно се уживања у њима, сам од себе, одриче, с тим што примећује и осврће се на свој зухд, попут онога који жртвује један сребрењак (дирхем) да би добио два.

Трећи степен зухда је да се човек одриче уживања у благодатима овога света и да буде толико скроман да, уопште, не примећује да се било чега одриче. Такав је као онај ко је оставио каменчић, а узео драгуљ. Човек са таквим степеном зухда је попут онога који хоће да уђе код владара, али му на вратима не да пас, па се досети, баци му комад хлеба да се око њега забави, уђе владару, буде почашћен и стекне његово поверење. Ђаво је као пас који стоји на Божијим вратима и свету не да да уђе, иако су врата отворена и застор дигнут. Овај свет је као залогај кога се треба одрећи да би се добила владарева наклоност, а ако је тако, зар је залогај вредан да се човек на њега обазире?

Како су зухд тумачили ранији учењаци?

- Ел-Хасан је рекао: "Прави захид је онај који, када другог види, каже да је овај скромнији од њега."

- Ибрахим б. Едхем је рекао: "Зухда има три врсте: зухд који је обавеза, зухд који је похваљен и зухд који је спас. Зухд који је обавеза је потпуно одрицање од онога што је забрањено (харама), зухд

који је похваљен је одрицање од онога што је дозвољено (халал), а зухд који је спас је одрицање од онога што је сумњиво (шубухат)."

- Јунус б. Мејсере је рекао: "Зухд на овом свету није ни у забрањивању онога што је дозвољено, нити у забрањивању трошења иметка, него да си сигурнији у оно што је у Божијој руци, него у оно што је у твојој, да ти буде свеједно погодила те несрећа или не погодила и да ти је у очима исти онај ко те хвали и онај ко те куди."

Све три наведене врсте зухда ствар су срца, а не дела. Зато је Ебу Сулејман имао обичај рећи: "Ни за кога не тврди да је захид!":

1. "Све док се не увериш да је сигурнији у оно што је у Божијој руци, него у оно што је у његовој!" Ово зато што то долази од јачине и исправности убеђења.

Упитан шта има од иметка, захид Ебу Хазим је одговорио: "Имам две ствари које ми не дају да се плашим сиромаштва: поуздање у Бога и изгубљену наду у оно с чим располажу људи." А упитан: "Зар се не бојиш сиромаштва?" - Одговорио је: "Како ћу се бојати сиромаштва када је мога Господара: **Све што**

је на небесима и што је на Земљи и што је између њих и што је под земљом. (Кур'ан, Та-ха, 6)

- Ел-Фудајл је рекао: "Темељ зухда је задовољство са Узвишеним Богом." Он је, такође, рекао: "Задовољство са малим је зухд, а зухд је богатство. Онај ко потпуно верује, у свему је поуздан у Бога, задовољан шта год му одреди и ослобођен зависности од других, па нити их моли, нити их се боји. То је оно што му не да да овај свет тражи на недозвољен начин. Онај ко је такав је захид и најбогатији човек, макар на овоме свету ништа не имао, јер као што је Аммар, бог био задовољан њиме, рекао: 'Смрт је довољна као опомињач, сигурно убеђење као богатство, а богослужење као посао.'

Ибн Мес'уд, Бог био задовољан њиме, је рекао: "Сигурно убеђење је да не удовољаваш људима изазивајући Божији гнев, да никоме не завидиш на ономе што му је Бог дао и да ни од кога не тражиш оно што ти Бог није дао, јер Божију опскрбу нити изазива похлепа онога ко је похлепан, нити зауставља презир онога ко презире, већ Бог по Својој знању и Својој мудрости, у сигурној спознаји и задовољству, даје срећу и радост, а у гневу и сумњи, бригу и жалост."

2. Све док му награда на оном свету за оно што је на овом свету изгубио, у несрећи која га је задесила у иметку, деци и сл. , не буде дража од тога да га није погодила и да од овог света ништа није изгубио. И ово може само онај које потпуно уверен. У томе смислу Алија је, нека је Бог задовољан са њим, рекао: "Ко је захид на овом свету, несреће лакше подноси."

Неко је други рекао: "Да није несрећа на овом свету, на онај свет би отишли као губитници."

3. Све док му онај ко га хвали и онај ко га, с правом, куди не буду исти, јер човек привржен овом свету, више воли онога ко га хвали од онога ко га куди. Јер, можда га то понекад наведе да, бојећи се критике, занемари истину, или да, у жељи за похвалом, стане на страну неистине, за разлику од онога код кога је исти и онај ко га хвали и онај ко га, с правом, куди, што је најбољи знак да је своје срце очистио од бриге шта ће о њему мислити други, а испунио љубављу према истини и оним са чим је задовољан његов Господар. У томе смислу Ибн Мес'уд, Бог био задовољан њиме, је рекао: "Сигурна спознаја је у томе да другима не угађаш оним што изазива Божији гнев."

Онај ко у замену за овај свет прода онај свет, одрекао се оног света, а онај ко у замену за онај свет прода овај свет, одрекао се овог света. Међутим, удомаћило се да се изрази "захид" и "испосник" употребљавају за оне који чине побожна дела и који се одричу уживања у благодатима овог света. Тако је један човек неке од добрих људи рекао: "Нисам видео већег захиде од тебе!" - Па му је овај одговорио: "Ти си већи захид од мене. Ја сам се одрекао овог пролазног и непоузданог света, а ти си се одрекао оног вечног света. Ко је, онда, од тебе већи захид?!"

Постоји још један предуслов да би неко могао бити захид, а то је да му је на располагању оно чега се одриче, јер како неко може да се одриче од онога што нема? Тако је Ибн ел-Мубарек, онеме ко га је зовнуо: "О захиде!" - Одговорио: "Захид је Омер б. Абдулазиз, коме су све благодати овог света на дохват руке, па их се одриче, а не ја који се немам чега одрећи."

Ел-Хасан ел-Басри је рекао: "Запамтио сам и дружио се са људима који се ничему од овог света, када им је био наклоњен, нису радовали, нити су за њиме, када им је узмицао, жалили. Овај свет у

њиховим очима био је ситнији од прашине. Неки од њих су живели по педесет или шездесет година, а да никада нису обукли ваљану хаљину, приставили котао, прострли испод себе нешто на земљу, нити укућанима наредили да им шта скувају за јело, а кад би дошла ноћ; лицем би падали на земљу, образе умивали у сузама и молили свога Господара да им вратове поштеди ватре. Када би учинили какво добро дело, захваљивали би Богу и молили Га да им га прими, а када би шта погрешили, туговали би и молили би Бога да им опрости, и тако све до смрти. Тако ми Бога, ни поред свега тога, нису могли остати поштеђени од греха, нити се спасити без Божијег опроста, Његове милости и задовољства!"

Један човек је рекао таби'инима (тј. генерацији која је дошла после другова Посланика): "Ви више радите од другова Божијег Посланика, нека је над њим спас и мир, али су они били бољи од вас. Више су се од вас одрицали уживања у овосветским благодатима."

Ебу ед-Дерда', Бог био задовољан њиме, је рекао: "Када би ми се за неког човека заклели да је скромнији од вас, ја бих се вама заклео да је бољи од вас."

Можда ће неко упитати: "Шта је то на овом свету покуђено и у чему се људи требају сустезати? Је ли то време у коме живе? Је ли је то земља са свиме на себи; брдима, дрвећем и свакојаким богатима? Или су то људска дела која најчешће нису исправна?"

Одговор је у томе да се презреност споменута у Кур'ану и суннету (пракси Посланика) не односи на овосветско време, јер оно није ништа друго до узајамно смењивање ноћи и дана све до Судњег дана, као што каже Узвишени: **Он чини да се ноћ и дан смењују, то је поука за онога који хоће да размисли или жели да буде благодаран.** (Кур'ан, Ел-Фуркан, 62)

У једној предаји стоји: "Ова ноћ и дан су две ризнице, па добро пазите шта ћете у њих похранити!"

Муцахид је рекао: "Нема ниједног дана, а да не говори: 'Адамов сине, данас сам те посетио, и након данас, никада ти се више нећу вратити, па добро пази шта у мени чиниш!' Када истекне, дан се смота, запечати и никада се више неће отворити све до Судњег дана када ће му Бог пресудити." У том смислу, неки је песник лепо рекао:

Овај свет је пут или за Рај или за Пакао;

Ноћи су човекова трговина, а дани пијаца.

Према томе, време је човеков капитал којим тргује са својим Узвишеним Господаром. Божији Посланик, нека је мир над њим, је рекао: "Ко каже: 'Нека је слава и хвала Богу Свевишњем!' Посађена му је палма у Рају." Погледај колико пропушта палми онај који траћи време!

Један од добрих људи имао је обичај, када би приметио да се други код њега превише задржавају, рећи: "Зар се нећете дићи?! Господар не престаје да окреће Сунце."

Прича се да је један човек рекао учењаку: "Стани да те нешто упитам!" - па му је овај одговорио: "Хоћу, ако ћеш зауставити сунце."

Презреност се, такође, не односи ни на место овога света, тј. земљу, планине, мора, реке и руднике, јер су то све благодати којима је Бог почастии Своје робове. Ово зато што у свему томе леже користи и докази једноће Узвишеног Створитеља, Његове моћи и величине.

Презреност се, према томе, односи на људска дела на овоме свету, јер их већина није онаква каква

би требала бити, чији ће резултати похвални бити, као што каже Узвишени:

Знајте да живот на овом свету није ништа друго до игра и разонода, и улепшавање, и међусобно хвалисање, и надметање имецима и бројем деце! (Кур'ан, Гвожђе, 20)

Тако Ми времена, - човек, заиста, губи, само не они који верују и добра дела чине, који једни другима истину препоручују и који једни другима препоручују стрпљење. (Кур'ан, Време, 1-3)

Људи се на овом свету деле на две врсте:

1. Оне који поричу будући свет и награду и казну које на њему следе за учињена дела на овом свету. То су они за које је Бог рекао:

Онима који не очекују да ће пред Нас стати и који су задовољни животом на овом свету, који су у њему смирени и онима који су према доказима Нашим равнодушни - пребивалиште њихово биће Пакао, због онога што су радили. (Кур'ан, Јунус, 7-8).

Главна брига и преокупација таквих је уживање на овом свету и одавање насладама пре смрти, као што каже Узвишени Бог: **...а они кој не верују, - који се наслађују и ждере као што стока ждере - њихово ће пребивалиште ватра бити!** (Кур'ан, Мухаммед, 12)

2. Оне који верују у будући свет и у награду и казну за учињена дела на овом свету. То су следбеници Божијих посланика. Они се деле на три врсте: а) оне који се према себи греше, б) оне који су у уживању овосветских благодати умерени, в) оне који, Божијом вољом, својим добрим делима друге надмашују.

а) Оних који се према себи греше, од све три ове групе, је највише. Већина их се опредељује за лепоте и благодати овог света, па нити гледају како их узимају, нити како их користе, тако да је овај свет њихова главна преокупација, да су, када им је наклоњен, задовољни, а када им измиче, љути и незадовољни и да се због њега и пријатељују и свађају. То су поборници игре, забаве, разоноде и гиздања. Они, иако, начелно верују у онај свет, никада нису схватили циљ живота на овом свету,

нити да је то само место на коме се требају опскрбити за будући свет и вечно боравиште.

б) Они који су у уживању овозвештених благодати умерени, тј. који оно што је дозвољено од овога света узимају у већој мери него што је неопходно. Такви за оно што раде неће бити кажњени, с тим што им то умањује степен уживања на оном свету. У том смислу Омер б. ел-Хаттаб је рекао: "Да се не бојим да награда за моја добра дела на будућем свету неће бити умањена и ја бих вам се придружио у већем уживању овозвештених благодати. Међутим, чуо сам како Узвишени укорава неке људе речима: **Ви сте у свом животу на Земљи све своје насладе искористили и у њима уживали.** (Кур'ан, Ел-Ахкаф, 20)

в) Они који, Божијом вољом, својим добрим делима друге надмашују су они који схватају смисао овог света и по томе схватању раде. Они су свесни да је Бог Своје робове на овом свету настанио зато да би их искушао и видео ко ће се од њих лепше владати, као што каже Узвишени:

Све што је на Земљи Ми смо као украс њој створили да искушамо људе ко ће се од њих лепше

владати. (Кур'ан, Пећина, 7) Тј. да видимо ко ће се у жељи за оним светом, овога више одрицати. Узвишени Бог, затим, каже: **А Ми ћемо њу и голом ледином учинити.** (Кур'ан, Пећина, 8)

Они који својим добрим делима друге надмашују од овога света узимају само онолико колико им је најнужније, попут путника који на свој пут са собом носи само оно што му је потребно. У томе смислу Божији Посланик, нека је мир над њим, је рекао: "Шта ја од овога света имам? Ја сам наспрам овога света као путник који застане и одспава у хладу дрвета, а затим га остављајући настави даље."

Саветујући Ибн Омера, Бог био задовољан њиме, он му је рекао: "Буди на овоме свету или као странац или као пролазник!"

Побожан човек, послушан Богу, чак и када хоће неком свом нагону да удовољи оним што је дозвољено (мубах), због своје покорности ће бити награђен. У томе је смислу Му'аз, Бог био задовољан њиме, рекао: "Надам се да ћу и за време проведено у спавању бити награђен, као и за време док сам будан."

Се'ид б. Цубејр је рекао: "Варљиво наслађивање је оно што те спутава да не тражиш онај свет. Оно што те од тога не спутава није варљиво наслађивање, него наслађивање који те води ономе што је још боље!"

Јахја б. Му'аз је рекао: "Како да не волим овај свет на коме ми је одређена опскрба, на коме привређујем за живот и доказујем покорност с којом ћу заслужити Рај?!"

Упитан: "Шта је то од овог света што је Бог у Кур'ану покудио чега се паметан човек треба чувати?" - Ебу Сафван ер- Ре'ини је одговорио: "Све што, желећи овај свет, од овог света узмеш, је покуђено и све што, желећи онај свет, од овог света узмеш, није покуђено."

Ел-Хасан је рекао: "Диван ли је овај свет за верника који, и уз мало труда на њему, заради Рај, а јадан ли је овај свет за неверника и лицемера који ноћи дангуби у уживању, па на њему заради Пакао!"

Авн б. Абдулах је рекао: "Овај и онај свет у срцу верника су као два таса ваге. Који год од њих претегне, буде на рачун другог."

Вехб је рекао: "Овај и онај свет су за човека као када има две жене, па када год једној удовољи, она се друга наљути."

Опасности од привржености овом свету

Приврженост овом свету је оно што онима који су му привржени припрема Пакао, а одрицање од овог света је оно што онима који га се одричу припрема Рај. Опијеност приврженошћу овом свету је јача од опијености вином, јер ће се њоме опијени човек отрезнити тек у мраку свога гроба. Јахја б. Му'аз је рекао: "Овај свет је ђавољево вино. Онај ко се њиме опије, отрезниће се тек у логору мртвих, кајући се међу онима који су пропали. Опијеност овим светом човека, у најмању руку, одвраћа од љубави према Богу и сећања на Њега, а онај кога заведе његов иметак, сигурно ће бити од оних који су на губитку. Када срце занемари сећање на Бога, у њему се настани ђаво и њиме управља како он хоће, наводећи га на зло толико лукаво да му удовољава и понеким добрим делом, само зато да би га уверио да чини добро." Ибн Месуд, Бог био задовољан њиме, је рекао: "Нико на овоме свету није освануо а да није

као гост који је све што има позајмио. Гост ће ускоро отићи, а позајмица се мора вратити."

Љубав према овом свету је узрок свих греха који вишеструко кваре веру:

1. Зато што љубав према њему за собом повлачи и његово величање, а како ће се величати оно што је код Узвишеног Бога безвредно и презрено? Јер, међу највеће грехе спада величати оно што је Узвишени Бог учинио безвредним.

2. Зато што га је Бог проклео и што све на њему, осим онога што користи вернику, мрзи и презире, а онај ко воли оно што Бог проклиње, мрзи и презире сам се излаже искушењу и Божијој мржњи и презиру.

3. Зато што га човек, када га заволи, себи узме за циљ, па се уместо Богу и будућем свету, посвети њему, тако да потпуно побрка две ствари; да средство узме за циљ и да, уместо за онај, ради за овај свет, а то је зло које потпуно све изопачава, у првом реду срце, управо онако како стоји у речима Узвишеног:

"Онима који желе живот на овом свету и лепоте његове - Ми ћемо дати плодове труда њиховог и неће им се у њима ништа прикратити. Њих ће на оном свету само ватра пећи; тамо неће имати никакве награде за оно што су на Земљи радили и биће узалудно све што су чинили."
(Кур'ан, Худ, 15-16)

У томе смислу говоре и многобројни хадиси Божијег Посланика, нека је мир над њим. Тако се у хадису који преноси Ебу Хурејре, као тројица којима ће се прво распирити паклена ватра, наводе: борац, давалац милостиње и учач Кур'ана који су у својим делима имали за циљ овај свет и положај на њему.

Погледај како је љубав према овом свету, наведене три особе оставила без награде, обезвредила њихова дела, и учинела да буду први који ће ући у пакелену ватру!!!

4. Зато што љубав према овом свету и преокупираност њиме, спречавају човека да се посвети ономе што ће му на оном свету бити боље и корисније. У зависности од степена привржености овом свету, степен запостављености оног света, од једног до другог човека, је различит. Тако међу

људима наилазимо на оне које је овај свет преокупирао, до те мере да нити верују, нити се држе вере. Други су њиме преокупирани, па не извршавају већину својих верских дужности, трећи да их не извршавају на време и онако како треба и ваља, док истовремено драгоцено време троше у беспослице, четврти да не извршавају заједничке обавезе, него нешто друго, пети да се, у обављању својих дужности, немају када предати срцем и душом, па их обављају само површно, без удубљивања у њихов смисао итд. Све је то далеко од оних који су привржени овом свету и њиме заслепљени. Ретки су они који овом свету нису одани толико, да их, у најмању руку, одвраћа од размишљања о трајној срећи и радости, које нема док се човеково срце не посвети љубави према Богу, а језик Његовом спомињању, док се његов језик не буде ослањао на срце, а срце на Господара. Укратко, љубав и приврженост према овом свету, без сумње иде на штету оног света, исто као што љубав према оном свету иде на штету овог света.

5. Зато што човекова љубав према овом свету прелази у његову главну преокупацију. У том смислу ет-Тирмизи од Енеса б. Малика, Бог био задовољан њиме, наводи да је причао како је чуо да је

Божији Посланик, нека је мир над њим, рекао: "Ономе коме онај свет буде главна преокупација, Бог ће у срце улили богатство и свега ће му дати, а овај свет ће му са свих страна хрлити, док ће ономе коме овај свет буде главна преокупација, Бог у очима дати сиромаштво, тако да му увек нешто фали, а овај свет ће му долазити само онолико колико му је суђено."

6. Зато што ће онај ко је привржен овом свету, највише од свих других људи, њиме бити мучен, и то три пута: Прво на овом свету, трудећи се да га стекне и спорећи се са другима, затим током загробног живота, из жалости, што га је оставио и изгубио, што ће изгубити сваку наду да ће се са вољеним икада више састати и што, уместо њега, неће више тамо имати кога да воли. Од њега се у гробу неће нико више патити, јер ће у души осећати бригу, тугу и жалост, док му тело црви буду растакали.

Као што ће заљубљеник у овај свет патити у својем гробу, тако ће стрепети и бити паћен и на Дан када се буде сусрео са својим Господаром, као што каже Узвишени Бог:

**Нека те не одушевљавају богатства њихова,
а ни деца њихова! Бог хоће да их њима казни на
овом свету и да скончају као неверници. (Кур'ан,
Покајање, 55)**

Неко од ранијих учењака је рекао: "Они се муче његовим скупљањем, пате због губитка онога што воле и поричу Божије право у њему (тј. своју обавезу да га деле)."

7. Зато што онај ко је привржен овом свету и ко га више воли од оног света спада у најглупље и најбезумније људе, јер више воли машту од стварности, сан од будности, пролазну хладовину од вечног уживања у рајским благодатима и привремену кућу од куће вечног боравка. Онај ко тако мисли, касно ће видети да је вечни живот на оном свету, жртвовао за пролазни живот на овом свету, који није ништа друго до пусти снови или пролазна хладовина, која паметног не сме обманути. Раније генерације честитих предака, често су, као пример, цитирале следећи стих:

О ви који се наслађујете благодатима овог света
знајте да су оне пролазне,

и да је заваравати се пролазном хладовином
глупост!

Јунус б. Абду-л-А'ла је рекао: "Овај свет нинашта више не подсећа од човека који заспе, па у сну види и оно што му је мрско и оно што му је мило, па се, док тако сања пробуди, и види да је то био само сан."

Овај свет је попут хлада који ти се учини да је сталан и непомичан, док, одједном, не приметиш да се померио и помакао и да га, ако поћеш, не можеш стићи. Овај свет је и као: **Варка у равници у којој жедан види воду, али кад до тог места дође, ништа не нађе, - а затећи ће да га чека крај њега Божија казна, и Он ће му потпуно исплатити рачун његов јер Бог веома брзо обрачунава.** (Кур'ан, Светлост, 39). Овај свет је и као изопачена, ругобна старица која се, чувши за просце, нагиздала, средила, дотерала и прекривши све што је на њој ружно и одвратно, просце, који су јој муштерије, а да је претходно и не погледају, преварила и уценила речима: "Пристајем једино под условом да мој венчани дар буде обећање да на мене муж неће другу доводити тј. будући свет, јер нећу да имам иначу с којом ћу да га делим!" - Па да просци пожуре и кажу: "Није то грех ономе ко

жели угодити својој вољеној!" Међутим, када дође свадба, када се скине маска и одећа, када се разоткрије превара и покажу све мане, младожења ће је; или одмах отерати и одахнути, или се помирити са тим да је задржи а прву брачну ноћ ће закукати.

Тако ми Бога, глас о оваквом случају целом крају не најављује ништа добро. Зато се њој са молбом и преклињањем да их напусти и оде одакле је и дошла, упућују све честите и пробране комшије; учењаци и побожњаци, читаву ноћ проводе у убеђивању иза затворених врата, а ујутру падају у њену клопку и враћају се поткресаних крила, јер су и сами пали у мрежу њеног лукавства.

За Ел-Хасана се приповеда да је Омеру б. Абдулазизу написао и послао једно дуго писмо о варљивости овог света. У њему је, између осталог, стајало: "Овај свет је за одлазак, а не за стални боравак. Владару правоверних, не заборави да је Адамово прогонство за њега било казна, па га се и ти припази! Најбоља опскрба на њему је не дирати га. Богатство на њему је сиромаштво. Понижава онога ко до њега држи, а осиромашује онога ко га гомила. Он је као отров који једу они који не знају да ће од њега умрети. Чувај се овог заводљивог, лукавог и варљивог

света! Буди опрезан да му се радујеш, више него што га се бојиш, јер иза радости долази туга, као што иза бистре воде долази мутна. Чак да Створитељ о њему и није ништа рекао нити било какав пример навео, горе наведено би пробудило успаваног и осветило немарног, а како тек, када је о њему толико забрана изрекао и толико савета упутио?! Он код Узвишеног Бога нема никакву вредност ни тежину. На њега није погледао откако га је створио. Нашем Веровеснику, нека је над њим спас и мир, били су понуђени кључеви свих његових ризница и да то код Бога неће ништа умањити од Његових ризница ни колико је крилце комарца, па га је одбио прихватити, јер није хтео да воли оно што његов Господар мрзи, нити да уздиже оно што је његов Господар дао да је ниско. Бог је дао да га (овај свет) честити добровољно избегавају, а Својим непријатељима је дао да их заводи и обмањује. Само заведен човек може мислити да је са иметком одабранији и заборавити шта је Бог дао Мухаммеду, нека је мир над њим, када је од глади каменом притиснуо на свој стомак. Тако ми Бог, нема никога коме је Бог у изобиљу дао добра овог света, па се не боји да је то искушење, а да је здраве памети и расуђивања. Исто тако, нема никога коме је Бог

нешто ускратио, па није помислио да му је то, можда, код Бога боље, а да је здраве памети и расуђивања."